

EDICIÓ ELECTRÒNICA DEL *REFRANYER AGUILÓ*

Gemma BOADA PÉREZ
Institut d'Estudis Catalans

Germà COLÓN DOMÈNECH
Institut d'Estudis Catalans
Universitat de Basilea

HISTÒRIA DELS MATERIALS

El *Refranyer Aguiló* és la col·lecció de parèmies que Marià Aguiló i Fuster va recollir al llarg de la seva vida, en diversos indrets de tot el domini lingüístic català o de les informacions que rebia de diferents personalitats destacades. El principal personatge que li forní informació fou Jacint Verdaguer. També és important el fons del valencià Carles Ros.

Després de la mort d'Aguiló, el seu fill Àngel lliurà al voltant de l'any 1920 els materials a Rafael Patxot i Jubert, atès el vincle que havien tingut amb motiu de l'Obra del Cançoner Popular de Catalunya. Durant la Guerra Civil, una part dels materials romangué a Barcelona i la major part (que era en unes carpetetes) passà a Suïssa. Tothom pensava que aquests materials s'havien perdut, però per sort l'any 2008 van reaparèixer a Suïssa embolicats entre papers de diaris catalans i francesos. Els hereus de Rafael Patxot i Jubert els van fer arribar a l'Abadia de Montserrat i el pare Josep Massot i Muntaner en féu el catàleg, d'acord amb l'ordre alfabètic de les carpetes, que en són més de dues mil.¹ Vegeu Josep Massot i Muntaner, *Escriptors i erudits contemporanis*. Desena sèrie. PAM, 2011, p. 67-87.

Massot va aconseguir que el Centre de Cultura Popular i Tradicional de la Generalitat de Catalunya digitalitzés els materials (més de 40.000 fitxes), amb un conveni signat entre el Departament de Cultura i l'Abadia de Montserrat. Gràcies a un acord entre l'Abadia de Montserrat i la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans estem ara estudiant i transcrivint aquests materials (és a dir, una còpia de la digitalització) amb la intenció de posar-los a la xarxa; més tard, si és possible, es farà una edició en paper.

1. El pare Massot n'ha publicat l'inventari en la novena sèrie del seu llibre *Escriptors i erudits contemporanis*, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2010, p. 40-106.

PROJECTE

Un cop rebut el material digitalitzat, vam estudiar les carpetes de les lletres A, B, C i D (més de 6.000 fitxes) per tal de saber quin tipus d'informació contenia el *Refranyer*. Al mateix temps, ens anàvem reunint amb l'informàtic del Projecte, Xavier Torrents, per a començar a dissenyar la base de dades del *Refranyer Aguiló*. Segons la informació que havíem pogut extreure de les fitxes estudiades, vam polir i donar forma a la base de dades inicial.

Ara per ara, el *Refranyer* té les pestanyes d'«Entrada» —on hi trobem el lema o paraula clau del refrany— i de «Refrany» com a camps obligatoris a emplenar. Les pestanyes «Obra», «Autor», «Territori» i «Temàtica» són camps que poden estar omplerts o buits en funció de cada fitxa. La pestanya «Variants» pot recollir el refrany o refranys que continguin variacions dialectals, ortogràfiques o bé que siguin exactament iguals que el refrany d'entrada, però que apareguin documentats en una obra, autor o territori diferent. La pestanya «Observacions» pot contenir informació relacionada amb la datació del refrany (any o segle), comentaris explicatius de la persona que ha recollit el refrany o bé una nota del director del Projecte (marcada entre claudàtors).

Vegeu un exemple d'entrada del *Refranyer Aguiló*:

Guardar: Esborrar

Recient fitxa

Entrada: Amor 1

Refrany: Les sopas y les amors les primeres son les millors

Obra: _____

Autor: _____

Número: _____

Lectura:

Dubtosa:

Temàtica:

- A regaltzel
- Abastiment
- Abstència
- Abstinència

Localitzacions

Localització 1: Aragó/Saragossa

Localització 2: Balears/Illes Balears/Mallorca/Lucmajor

Localització 3: Balears/Illes Balears/Mallorca

Localització 4: Catalunya/Barcelona/Osona/Plana de Vic

Validat:

Multi:

Variants:

- 2- Les primeres amors son les millors. [localització 2]
- 3- Les figues y les amors. les primeres son les millors. [localització 3].
- 4- De les sopas yls amors los primeros son los millors (A).
- 5- 463. Les sopas y amors. los primeros son los millors.
- 6- 44. Las sopas y amors los primeros son los millors.
- 7- Les millors amors son ses primeras. [localització 3]
- 8- De la sopa y de tamor la primera la millor. Verdguar. [localització 4].
- 9- Las sopas yls amors. los primeros son los millors. Lab.
- 10- Les sopas y les amors les primeres son les millors. p. "en cat". Sig. 16 [localització 1].
- 11- 44. Sopa y amores. los primeros los mejores.
- 12- Les sopas y les amors les primeres les millors. [localització 3]
- 13- Les sopas y les amors les primeres son les millors. [localització 3]

Observacions: 1549.

Guardar Esborrar

A banda de consultar el *Refranyer* com un diccionari, els lectors, en principi, podran fer cerques a la pestanya d'«Entrada», «Refrany», «Temàtica», «Obra», «Autor» i «Territori», segons la informació que els interressi investigar.

Refranyer Aguló

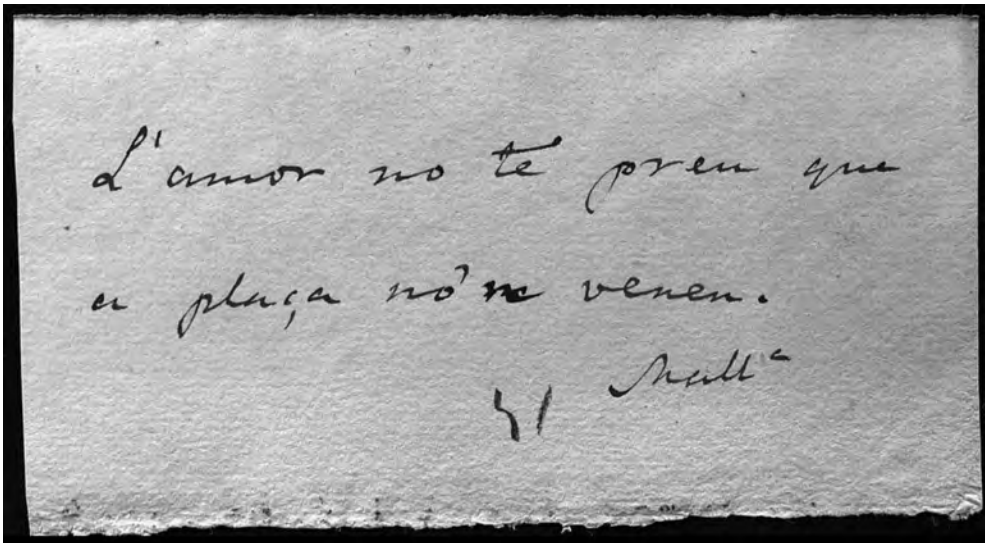
Amarar Criteris

Entrada:	Temàtica: Totes les temàtiques	Cerca
Refrany:		
Obra:	Autor:	Nou
Territori: Tots els territoris	Províncies: Totes les províncies	Comarques: Totes les comarques
Municipis: Tots els municipis	Localitat:	☐ Multi ☐ Validat ☐ Lectura dubtosa
Variants:		Neteja

Info genèrica

Actualment, hem introduït a la base de dades 2.068 entrades, que corresponen a les fitxes de les lletres A i B. La lletra A conté 239 carpetes amb 2.124 fitxes. Tenim 1.320 entrades amb 804 refranys a «Variants». Pel que fa a la lletra B, conté 129 carpetes amb 1.450 fitxes. Tenim 748 entrades amb 702 refranys a «Variants».

Vegeu una fitxa de mostra, *Amor*:

Només ens resta agrair a la família Patxot la seva gran generositat i també al pare Josep Massot, ultra també la seva generositat, l'ajuda que ens ha prestat durant el nostre treball.